

KATOWICE
dla odmiany

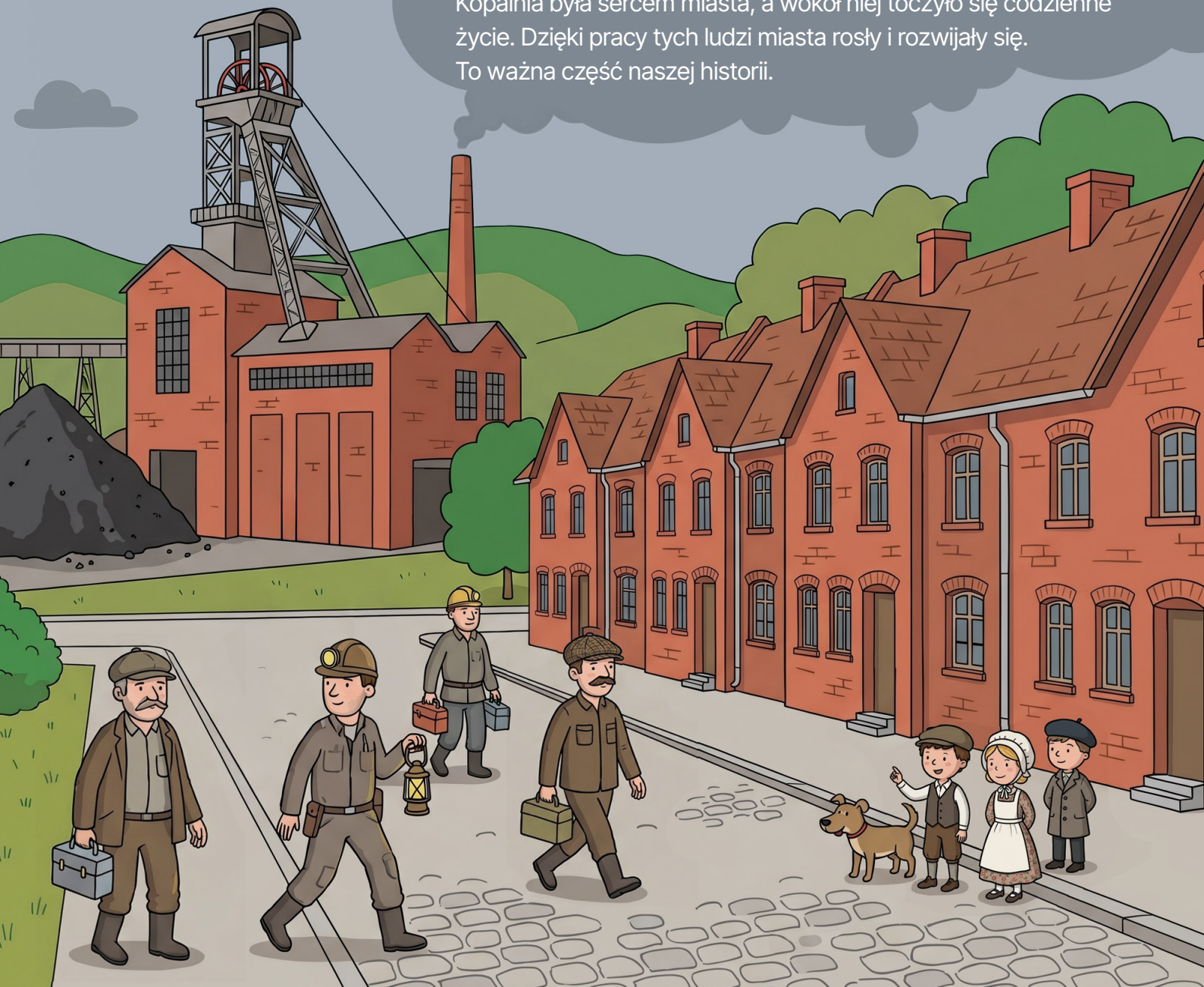
MAŁY PRZEWODNIK
PO DUŻYCH ZMIANACH
CZYLI JAK ZMIENIA SIĘ MOJE MIASTO

ŚLĄSK DAWNIEJ

Nie tak dawno temu Śląsk wyglądał trochę inaczej niż teraz.
Wiele osób pracowało pod ziemią i wydobywało węgiel.

Całe dzielnice, takie jak Nikiszowiec, żyły rytmem pracy górników.
Kopalnia była sercem miasta, a wokół niej toczyło się codzienne
życie. Dzięki pracy tych ludzi miasta rosły i rozwijały się.
To ważna część naszej historii.

DZIŚ ŚWIAT SIĘ ZMIENIA

Coraz częściej korzystamy z energii słońca i wiatru, a miasta stają się bardziej zielone. Ta wielka zmiana nazywa się transformacją. To trudne słowo oznacza po prostu przejście z dawnego sposobu życia do nowego, zdrowszego i przyjaźniejszego dla ludzi i przyrody.

Chcemy, żeby ta zmiana była sprawiedliwa. To znaczy, że ma pomagać wszystkim: dzieciom, dorosłym, seniorom, a także zwierzętom i roślinom.

JAK ZMIENIA SIĘ MIASTO?

W miejscach dawnych kopalń powstają dziś nowe, ciekawe miejsca, takie jak: muzea, centra kultury, sklepy, parki i place zabaw. Budynki są ocieplane, aby zużywały mniej energii, a stare piece wymienia się na nowoczesne i mniej zanieczyszczające powietrze.

W miastach sadi się coraz więcej drzew i krzewów. Drzewa dają cień w upalne dni, a trawniki w parkach i łąki jak gąbka pomagają pochłonać wodę po deszczu.

4

ZADANIE DLA CIEBIE!

Wiewiórka zgubiła drogę
i nie wie, jak dotrzeć
do domu.

Przeprowadź wiewiórkę
przez labirynt tak, aby
bezpiecznie dotarła do
parku, zbierając przy
tym jak najwięcej
orzechów.

DLACZEGO ZMIANY SĄ POTRZEBNE?

Od wielu lat ludzie spalają węgiel, aby ogrzewać domy i produkować energię elektryczną, czyli mieć prąd. Niestety podczas jego spalania do powietrza trafiają zanieczyszczenia i gazy cieplarniane.

6

Działają one jak gruby koc otulający Ziemię i zatrzymują ciepło.
To zjawisko nazywamy efektem cieplarnianym.

Gdy gazów jest zbyt dużo, na naszej planecie robi się coraz cieplej. Właśnie dlatego klimat zaczyna się zmieniać. Podobnie dzieje się także wtedy, gdy samochody wypuszczają spaliny.

CO TO JEST KLIMAT?

Klimat to pogoda, która zostaje z nami na długo. Nie chodzi o to, czy dziś pada deszcz, ale o to, jakie są zimy i lata przez wiele lat.

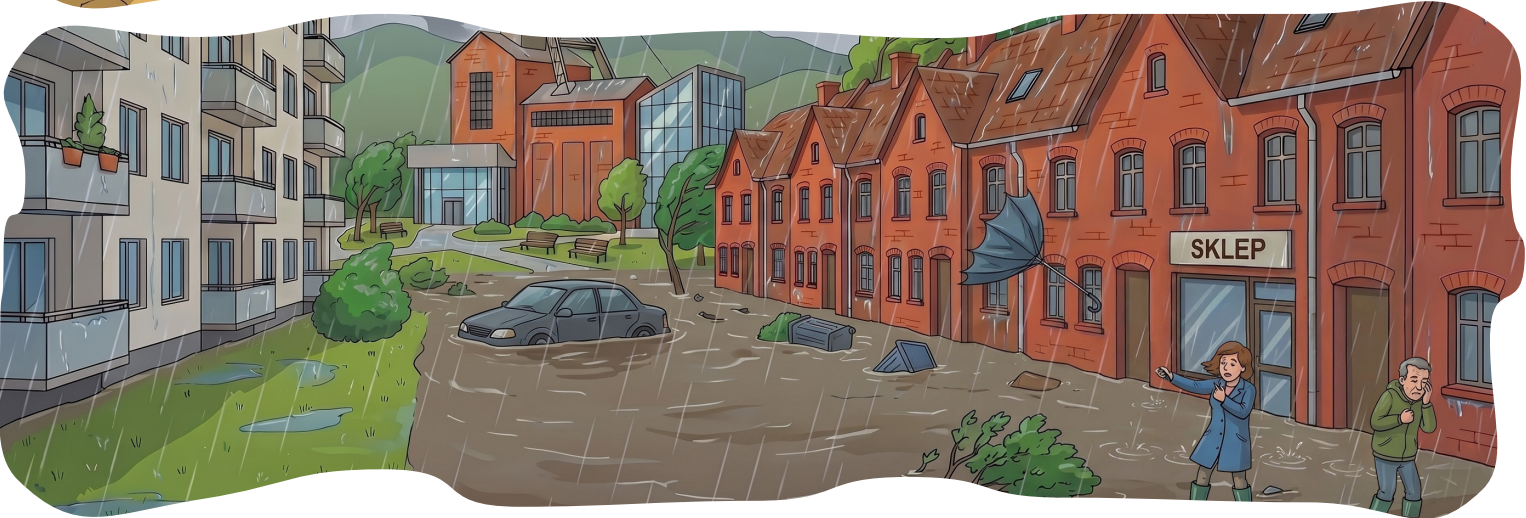
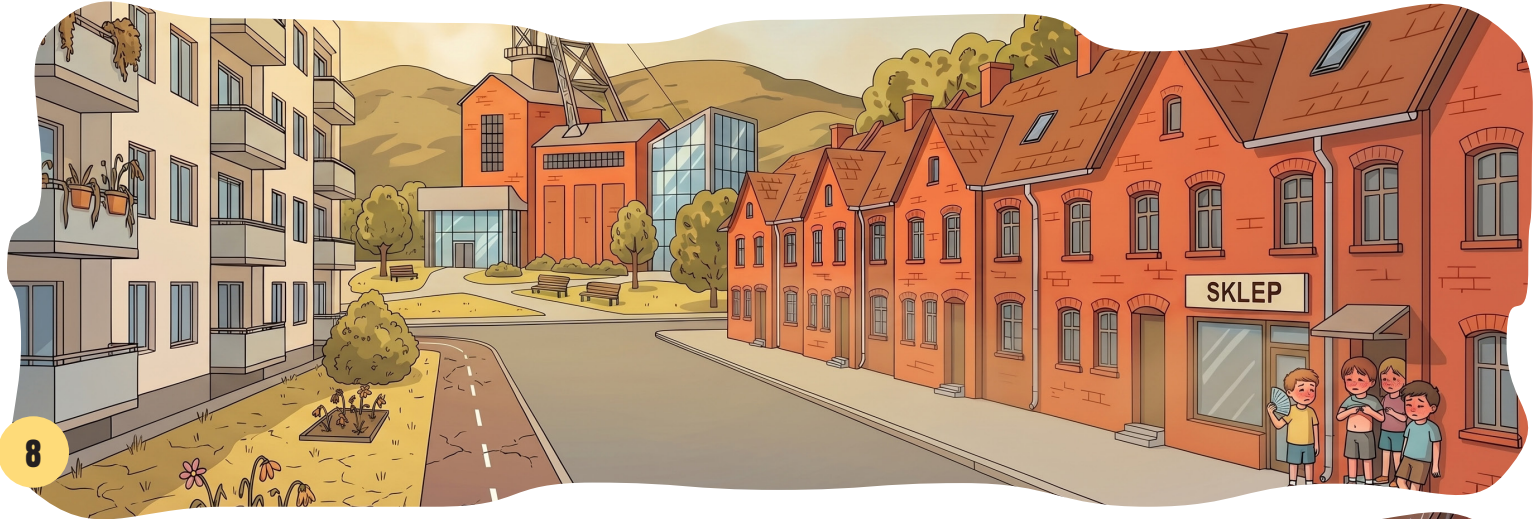
Klimat mówi nam, czy w danym miejscu jest zwykle ciepło czy chłodno, sucho czy wilgotno. Od klimatu zależy, jakie rośliny i zwierzęta mogą żyć w różnych miejscach naszej planety.

ZMIANY KLIMATU

Jeśli przez długi czas na Ziemi robi się coraz cieplej, mówimy o zmianach klimatu.

Możemy wtedy zauważyć upały, silne deszcze albo długie okresy bez deszczu. Zmiany klimatu dzieją się powoli, ale ich skutki odczuwamy coraz częściej.

W miastach takich jak Katowice latem bywa bardzo gorąco. Beton i asfalt szybko się nagrzewają, co sprawia, że upał jest bardzo odczuwalny. Kiedy pada deszcz, woda często nie ma gdzie wsiąknąć. Zbiera się wtedy na ulicach i chodnikach, utrudniając drogę do szkoły lub przedszkola.

ZIELEŃ W MIEŚCIE

Dlatego tak ważna jest zieleń w mieście. Drzewa dają cień, a ich korzenie pochłaniają wodę po deszczu. Aby pomagać przyrodzie i ludziom, w Katowicach powstają nowe parki, zielone przystanki, rabaty kwiatowe oraz zielone dachy.

Zielone dachy są pokryte roślinami, które zwiększają ilość zieleni w mieście. Dzięki temu miasto jest bardziej przyjazne do życia dla ludzi oraz zwierząt.

PRZYRODA W MIEŚCIE

10

W mieście mieszkają nie tylko ludzie.

W koronach drzew śpiewają ptaki. W trawie pracują owady.
W parkach swoje ścieżki mają jeże. To właśnie jest
bioróżnorodność, czyli wszystkie żywe organizmy na Ziemi.
Nie tylko zwierzęta, ale również rośliny i owady.

Każdy z nich ma swoje zadanie. Pszczoły zapylają kwiaty.
Ptaki zjadają owady. Drzewa produkują tlen. Nawet najmniejsze
stworzenia są ważne. Przyroda pomaga nam każdego dnia.
Daje nam świeże powietrze, wodę i miejsce do zabawy.

Kto mieszka w tych miejscach?
Znajdź wszystkie zwierzęta!

ZADANIE DLA CIEBIE!

Odkrywca przyrody.

Wybierz się na spacer po
swojej okolicy. Przyjrzyj się
drzewom, posłuchaj śpiewu
ptaków, sprawdź, czy
zobaczysz owada w trawie.
Po powrocie narysuj to,
co udało Ci się odkryć.

Może zauważysz coś,
czego wcześniej nie
widziałeś?

A JAK TY MOŻESZ POMÓC PRZYRODZIE?

oszczędzaj wodę,
na przykład zakręcaj kran
podczas mycia zębów

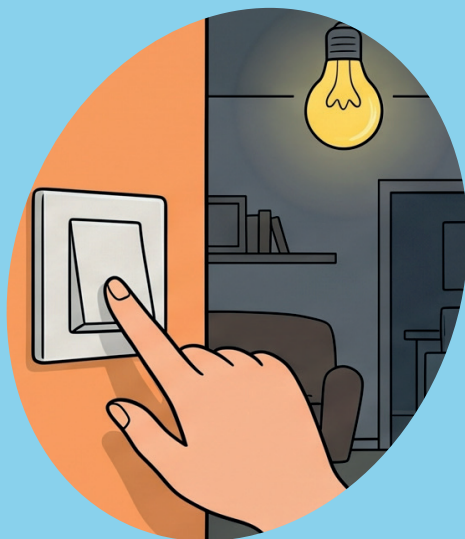

nie niszczyć
roślin i nie płoszyć
zwierząt

12

oszczędzaj energię, na
przykład gasząc światło
po wyjściu z pokoju

segreguj
śmieci, wrzucając je do
odpowiednich pojemników na plastik,
papier i szkło

SEGREGACJA ŚMIECI

To dzielenie i wrzucanie śmieci do odpowiednich pojemników. Dzięki temu część odpadów może zostać ponownie wykorzystana lub zamienić się w coś pożytecznego.

Na przykład stara gazeta może zostać przerobiona na nowy papier, z którego powstaje książka.

Jak dzielimy śmieci?

Każdy rodzaj odpadów ma przypisany kolor kosza:

plastik i metal, na przykład
butelki plastikowe i puszki

szkło, na przykład
słoiki i butelki szklane

papier, na przykład
gazety i zeszyty

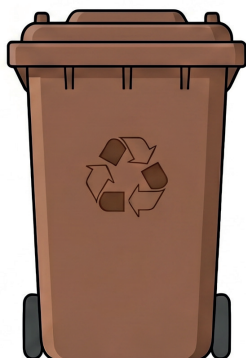
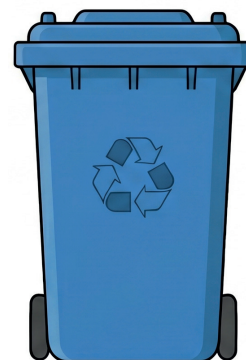
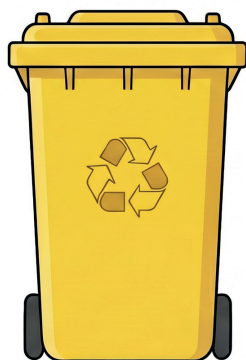
bioodpady, na przykład
obierki z jabłek i skorupki jaj

ZADANIE DLA CIEBIE!

AKCJA SEGREGACJA!

Połącz każdy przedmiot
z odpowiednim koszem.

Zastanów się, gdzie
powinien trafić!

CO TO SĄ BIOODPADY?

Są to resztki lub śmieci, które często pozostają nam po pracy w ogrodzie lub kuchni. Należą do nich: obierki z owoców i warzyw, skorupki jaj, liście, wyrwane w ogrodzie chwasty.

Co się z nimi robi? Można wrzucić je do kosza oznaczonego kolorem brązowym lub specjalnego pojemnika, który nazywa się kompostownik. Kompostownik to miejsce, w którym bioodpady, często za pomocą dżdżownic powoli się rozkładają i zamieniają w żyzną ziemię, czyli kompost.

Dzięki temu możemy ponownie wykorzystać je do sadzenia kwiatów, warzyw i owoców.

MĄDRE & KORZYSTANIE TO PRZYRODZIE POMAGANIE

Jak to działa? W sklepach jest dziś bardzo dużo rzeczy: jedzenia, zabawek, ubrań i gadżetów. Ale nie wszystko musimy kupować.

Mądre kupowanie i używanie przedmiotów znaczy, że:

- kupuję tylko to, czego naprawdę potrzebuję,
- naprawiam zamiast wyrzucać,
- oddaję lub wymieniam się rzeczami, na przykład zabawkami, którymi już się nie bawię,
- dbam o rzeczy, które już mam.

Dzięki temu powstaje
mniej śmieci
i pomagamy
przyrodzie.

ZADANIE DLA CIEBIE!

Miasto przyszłości.

Narysuj, jak wyobrażasz
sobie twoje miasto za 100 lat.

Czy będzie w nim dużo
drzew i roślin?

A może samochody będą
jeździć na energię słońca?

ZADANIE DLA CIEBIE!

Wykreślanka.

Wśród liter znajdź słowa:

KLIMAT, MIASTO, ZMIANA, PRZYRODA, EKOLOGIA,
SUSZA, ZIEMIA, NATURA, POGODA

ZADANIE DLA CIEBIE!

Znajdź różnice!

Spójrz na dwa obrazki przedstawiające park w mieście. Na pierwszy rzut oka wyglądają podobnie, ale różnią się 6 szczegółami.

ZADANIE DLA CIEBIE!

Zostań ogrodnikiem!

Krótki poradnik jak
wychodować swoją
pierwszą roślinkę.

Co będzie potrzebne?

- nasiona rzeżuchy
- talerzyk, doniczka albo opakowanie po jogurcie
- wata lub ziemia
- woda

Krok po kroku:

1. Na talerzyk połóż watę (lub wsyp ziemię do doniczki/pojemnika po jogurcie).
2. Posyp nasiona równomiernie na powierzchni.
3. Delikatnie polej wodą watę lub ziemię.
4. Postaw roślinkę w jasnym miejscu, np. na parapecie.
5. Regularnie podlewaj, aby było wilgotno (ale nie za mokro!).

Co się stanie dalej?

Po kilku dniach zobaczysz pierwsze zielone kielki, czyli młode roślinki. Rzeżucha to roślina jadalna, po około tygodniu, możesz wykorzystać ją przy robieniu kanapek razem z rodzicami.

Pamiętaj,
żeby poprosić
dorosłego
o pomoc!

1

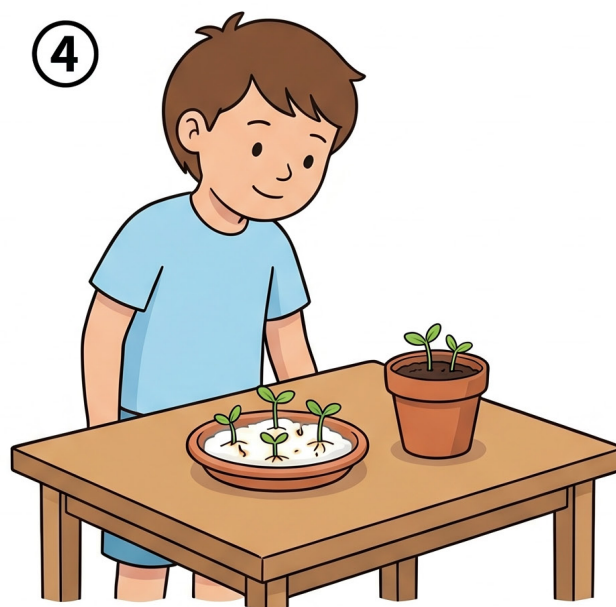
2

3

4

INFORMATOR DLA RODZICÓW

Jeśli szukasz wsparcia, informacji lub inspiracji dotyczących zdrowia, inicjatyw lokalnych i ekologii, skorzystaj z poniższych materiałów przygotowanych przez Miasto Katowice.

Rodzina i zdrowie

Na stronie miasta Katowice znajdziesz informacje o programach wsparcia dla rodzin, zdrowiu oraz dostępnej pomocy.

22

Ekologia dla dzieci

Bajki i materiały edukacyjne, które pomagają dzieciom zrozumieć, jak dbać o środowisko.

Gazeta miejska „Nasze Katowice”

Znajdziesz w niej aktualne informacje o inicjatywach i życiu miasta takie jak wydarzenia kulturalne, edukacyjne, czy pikniki rodzinne.

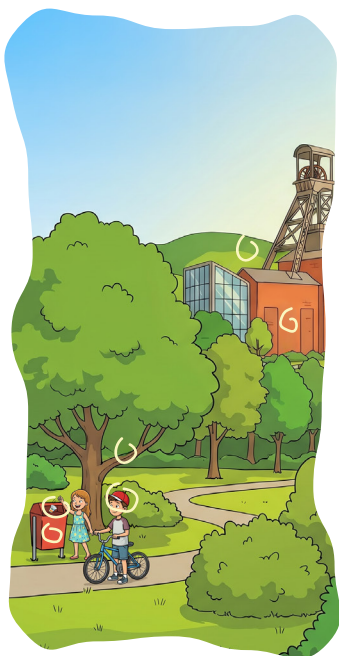
Rozwiązania

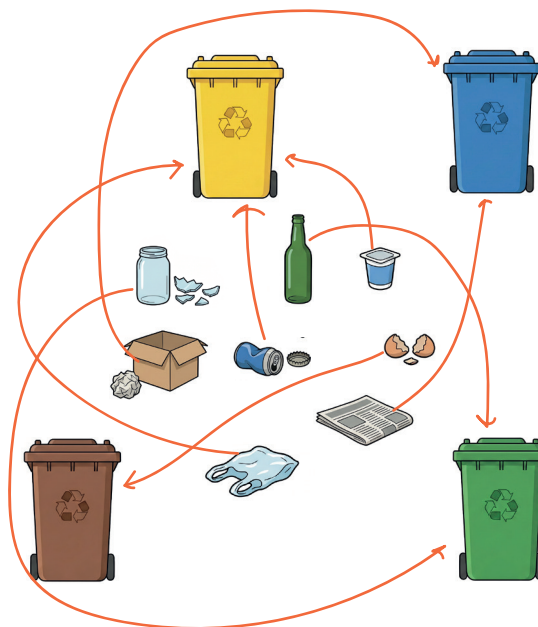
labirynt - s. 5

wykreślanka - s. 18

różnice - s. 19

kosze - s. 14

Publikacja dofinansowana przez Unię Europejską w ramach projektu „Nikiszowieckie Centrum Sprawiedliwej Transformacji (NCST)”, realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji).

Lider projektu
Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych

www.fil.org.pl
e-mail: fil@fil.org.pl
tel. +48 664 222 044

Partner projektu

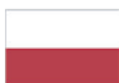
KATOWICE
dla odmiany

www.katowice.eu
e-mail: urzed_miasta@katowice.eu
tel: 32 259 39 09

Opracowanie merytoryczne:
Wydział Klimatu i Energii, Urząd Miasta Katowice

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie